

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Departementet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

København, 26. februar 2024

Høring over lovforslag om skærpede betingelser for at opnå ret til kontanthjælp

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 29. januar 2024 anmodet om Red Barnets eventuelle bemærkninger til lovforslag om skærpede betingelser for at opnå ret til kontanthjælp.

Lovforslaget skærper optjeningsreglerne ved at udvide personkredsen, der skal opfylde et beskæftigelseskrav om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2,5 år inden for de seneste 10 år for at modtage uddannelses- eller kontanthjælp. Udvidelsen indebærer, at personer, der den 2. april 1968 eller senere er blevet registreret som førstegangsendrejst i riget eller indrejst efter mindst 12 sammenhængende måneder i udlandet, skal opfylde beskæftigelseskravet for at få adgang til uddannelses- eller kontanthjælp.

Lovforslaget medfører, at omkring 10.000 skønnede personer vil opleve en væsentlig nedgang i ydelsen ved forslaget virkning den 1. juli 2025, fordi de ikke på det tidspunkt vil opfylde kravet om fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2,5 år inden for de seneste 10 år som betingelse for fortsat at modtage uddannelses- eller kontanthjælp.

Red Barnets bemærkninger til lovforslaget

Red Barnet bemærker, at 10.000 skønnede personer vil blive omfattet af lovforslaget, der udvider beskæftigelseskravet per 1. juli 2025.

Beskæftigelsesministeriet har desuden oplyst, at ca. 5.000 af disse personer skønnes at have børn, der vil blive flyttet ned på den nye mindstesats som følge af, at beskæftigelseskravet udvides - og at de tilsammen har ca. 11.000 børn. Endeligt skønnes det, at 1.500 børn bliver en del af lavindkomstgruppen på kort sigt (2026), som følge af lovforslaget¹. Mindstesatsen er på 6.553 kr. per måned, og niveauet for mindstesatsen svarer iflg. aftalen til SHO-ydelserne for enlige ikke-forsørgere².

¹ Beskæftigelsesudvalget 2023-24. BEU Alm. del - endeligt svar på spørgsmål 120.

² Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst, oktober 2023.

Red Barnet finder det af flere årsager dybt bekymrende, at så mange børn påvirkes af disse nedsatte ydelser:

Mindstesatsen vil øge gruppen af de fattigste børn i Danmark

Danmark ligger desværre langt fra førstepladsen blandt OECD-lande, når det gælder dybden af fattigdom³ - et mål for, hvor fattige de fattigste er i ft. den samlede befolkning. Selvom børnefamiliernes indkomster grundet *'Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst'* vil blive højere end blot mindstesatsen, vil lovforslaget medføre, at dybden af fattigdommen bliver endnu større i Danmark, og at langt flere børn på grund af lovforslaget bliver føjet til gruppen af de fattigste børn i Danmark.

Red Barnet møder familierne i vores sociale aktiviteter og vi ved, at de ikke kan få budgetterne til at hænge sammen – med dybe negative konsekvenser for børnenes trivsel. Vi mener ikke, at der burde være en lavere forsørgelsesydelse for bestemte børnefamilier i Danmark, hvor børnene har de samme behov som deres jævnaldrende, og vi beklager dybt, at endnu flere børn nu bliver lagt til denne gruppe.

Børnene kommer til at lide alvorlige afsavn

Beløbet familierne modtager, er meget lavt, og mange af børnene vil komme til at lide svære afsavn. Vi ved fra blandt andet Institut for Menneskerettigheders undersøgelse af den tidligere integrationsydelse⁴, at familiernes økonomiske omstændigheder førte til både materielle og sociale afsavn: Familierne havde svært ved at dække udgifter til f.eks. transport, vintertøj, skoleudstyr og medicin og enkelte af de interviewede familier manglede endog penge til mad sidst på måneden og/eller sprang måltider over. Familierne havde også problemer i forhold til deres boligforhold - med midlertidige boliger af lav standard, hvor der er problemer med f.eks. råd, svamp og utætte vinduer, og der var meget trange forhold i boligene.

Red Barnet er opmærksom på og påskønner, at *'Aftale om Nyt kontanthjælpssystem – flere i arbejde, enklere regler og færre børn i lavindkomst'* blandt andet omfatter børnetilskud, fritidstillæg og dækning af medicin, men mener, at det desværre langt fra er tilstrækkeligt til at afhjælpe børnenes afsavn.

Lovforslaget vil bidrage til yderligere barrierer i udsatte børns liv

En del af børnene i de familier, der påvirkes af lovforslaget, vil derudover som afledt konsekvens af en lav ydelse forventeligt blive konfronteret med en række relaterede barrierer i deres liv.

Selvom det i bemærkningerne til lovforslaget skønnes, at forslaget vil indebære en positiv beskæftigelseseffekt på omkring 150 fuldtidspersoner i 2025, 250 fuldtidspersoner i 2026, 250 fuldtidspersoner i 2027 og 250 fuldtidspersoner i 2028, så skønnes der ikke varige beskæftigelseseffekter af forslaget. Rockwoolfonden lavede lignende beregninger af beskæftigelseseffekten af starthjælpen i 2019⁵. Udover at se på beskæftigelseseffekter, fokuserede Rockwoolfondens undersøgelse også på de afledte effekter af reformen. De så blandt andet på, hvordan mødres integration, kriminalitetsfrekvensen og børnenes integration og uddannelse blev påvirket – og vurderede, at de samlede konsekvenser var negative. I ft. børn

³ <https://data.oecd.org/inequality/poverty-gap.htm>. Fattigdomskløften er det forhold, hvormed gennemsnitsindkomsten for de fattige falder under fattigdomsgrænsen. Fattigdomsgrænsen er defineret som halvdelen af den gennemsnitlige husstandsindkomst af den samlede befolkning. Fattigdomskløften hjælper med at forfine fattigdomsraten ved at give en indikation af fattigdomsniveauet i et land. Denne indikator er målt for den samlede befolkning samt for personer i alderen 18-65 år og personer over 65 år.

⁴ Institut for Menneskerettigheder, *Familier på Integrationsydelse - en analyse af økonomi, afsavn og social eksklusion i et menneskeretligt perspektiv*, 2018.

⁵ Rockwoolfonden, Forskning, *Starthjælp gør flygtninge til Danmarks fattigste*, marts 2019. RFF-NYT-Marts-2019_Starthjaelp-gor-flygtninge-til-Danmarks-fattigste.pdf (rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com).

konkluderede de blandt andet, at børn af forældre på starthjælp blev dårligere integreret, og at de lavere ydelser sætter negative spor op gennem børnenes skolegang.

Red Barnet mener, at lovforslaget bidrager til at skabe unødige barrierer for endnu flere børn i Danmark. Barrierer, der kan være meget svære at bryde, som adskiller dem fra at deltage i fællesskabet på lige fod med deres jævnaldrende, og som dermed kan have negative konsekvenser også ind i deres voksenliv.

Børn med ikke vestlig baggrund rammes hårdt

For aftalepartierne er det afgørende, at borgere med ikke-vestlig baggrund, der har været længe i Danmark uden at opnå fast tilknytning til arbejdsmarkedet, tilskyndes til at komme i arbejde. Det fremgår af lovforslaget, at aftalepartierne finder det urimeligt, at godt 2.100 personer med ikke-vestlig baggrund har været på kontanthjælp i mere end 10 sammenhængende år. Den berørte persongruppe vil således opleve en væsentlig nedgang i ydelsen. Af de 10.000 personer, som forslaget i alt skønnes at ramme, vurderes ca. 90 pct. at have ikke-vestlig baggrund.

En væsentlig effekt af lovforslaget vil derfor være, at det i langt højere grad vil være familier og altså børn med ikke-vestlig baggrund, som rammes økonomisk. Dette mener Red Barnet, ikke er i tråd med principperne i FN's Børnekonventions artikel 2⁶.

Red Barnet mener ikke, at aftalepartiernes holdning til, hvorvidt det er rimeligt, at en gruppe personer med ikke-vestlig baggrund modtager kontanthjælp i en årrække, er et sagligt hensyn til at lovgive med den virkning, at netop børn med ikke-vestlig baggrund marginaliseres yderligere grundet forældrenes nedgang i ydelse.

Barnets tarv bliver ikke selvstændigt vurderet i ny lovgivning

Beskæftigelsesministeren understreger, at de tre kontanthjælpsaftaler er indbyrdes afhængige⁷. Alligevel mener Red Barnet, at lovforslagets almindelige bemærkninger burde have forholdt sig til forslagens konsekvenser ift. hensynet til barnets tarv, der slet ikke ses inddraget⁸.

Red Barnet står til rådighed ved ønske om uddybelse af ovenstående. Kontakt politisk chefkonsulent, Inger Neufeld, IN@redbarnet.dk

Med venlig hilsen

Johanne-Schmidt Nielsen, generalsekretær

⁶ FN's Børnekonvention Artikel 2.1. *Deltagerstaterne skal respektere og sikre de rettigheder, der er fastsat i denne konvention, for ethvert barn inden for deres jurisdiktion, uden forskelsbehandling af nogen art og uden hensyn til barnets eller dets forældres eller værges race, hudfarve, køn, sprog, religion, politiske eller anden anskuelse, national, etnisk eller social oprindelse, formueforhold, handicap, fødsel eller anden stilling.*

2. *Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at sikre, at barnet beskyttes mod alle former for forskelsbehandling eller straf på grund af barnets forældres, værges eller familiemedlemmers stilling, virksomhed, udtrykte ansøkelser eller tro.*

⁷ Beskæftigelsesudvalget 2023-24. BEU Alm. del - endeligt svar på spørgsmål 120.

⁸ CRC/C/GC/14/31 *The extension of States parties' obligation to their "legislative bodies" shows clearly that article 3, paragraph 1, relates to children in general, not only to children as individuals. The adoption of any law or regulation as well as collective agreements – such as bilateral or multilateral trade or peace treaties which affect children – should be governed by the best interests of the child.*